

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра теорії і методики початкової освіти

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни
Редагування наукового тексту
підготовки магістра
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійної програми «Початкова освіта»

Силабус вибіркової навчальної дисципліни «Редагування наукового тексту» підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 013 «Початкова освіта», за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта». Розроблено згідно з навчальним планом 2020 р. (заочна форма здобуття освіти).

Розробник: Каптур Г.А. – доцент кафедри теорії і методики початкової освіти, кандидат філологічних наук.

Силабус вибіркової навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти

протокол 1 від 31 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри (Пріма Р.М.)

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	01 Освіта/ Педагогіка 013 Початкова освіта Початкова освіта Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 1
		Семестр 1-ий
		Лекції 12
		Практичні 10 год. Лабораторні Індивідуальні
ІНДЗ: є		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 18 год.
	Форма контролю: залік	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: Каптур Галина Антонівна

Науковий ступінь: кандидат філологічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри теорії і методики початкової освіти

Контактна інформація: (050)378-10-19, hkaptur@i.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1.Анотація курсу. Навчальний курс орієнтований на ознайомлення студентів-магістрів із теоретичними та методологічними основами редагування текстів різних жанрів наукового стилю мовлення, поглиблення знань у галузі теорії редагування, вироблення практичних умінь та навичок щодо підготовки текстів різних жанрів наукового стилю, приведення повідомлень у відповідність з існуючою нормативною базою; здобуття ними компетентностей, достатніх для мовленнєвого та змістового оформлення нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі дослідницько-інноваційної діяльності за обраним фахом; оформлення результатів власних наукових досліджень у різних жанрах наукового стилю мовлення.

2.Пререквізити: «Сучасна українська мова з практикумом», « Українська мова за професійним спрямуванням», «Педагогіка», «Психологія».

3.Мета і завдання навчальної дисципліни. Метою викладання вибіркової навчальної дисципліни «Редагування наукового тексту» є розширення уявлення магістрів про науковий стиль української мови, про наукові тексти як результат магістерської науково-дослідницької праці; формування мовної культури і вироблення практичних навичок роботи з конкретним науковим фаховим текстом, удосконалення тексту у зв'язку з підготовкою його до публікації.

Завдання:

- викласти теоретичні засади особливостей аналізу наукових текстів як методу їх об'єктивної характеристики й оцінки, а також визначення шляхів удосконалення повідомлення у процесі його підготовки до публікації;
- ознайомити з нормативною базою наукового редагування;
- забезпечити оволодіння магістрами методикою редагування, прийомами й засобами реалізації рекомендацій, сформульованих упродовж редакторського аналізу: різними видами правки (вичитування, доопрацювання, переробки, скорочення), технікою аналізу тематичної, композиційної й логічної організації тексту, роботою з фактологічним матеріалом;
- розкрити особливості редагування текстів різних видів і жанрів наукового стилю мовлення.

4.Результати навчання (компетентності).

4.1.Інтегральна. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

4.2. Загальні:

- здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію;
- навички обдумування;
- здатність аналізувати, синтезувати, оцінювати, щоби виявляти проблеми і виробляти рішення;
- мовні навички.

4.3. Спеціальні:

- уміння застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності.

5. Структура навчальної дисципліни.

Заочна форма навчання

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Конс.	Самост. робота	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика наукового тексту						
Тема 1. Специфіка наукового тексту. Структура наукового тексту. Загальні вимоги до наукового тексту. Етапи роботи над науковим текстом. Навички написання текстів та їх формування.	6		1	1	4	Р, Т / 2
Тема 2. Елементи наукового тексту. Ілюстрації. Таблиці. Посилання. Список використаних джерел. Скорочення і додатки.	6	1		1	4	Р, Т/2
Тема 3. Види наукових текстів. Тези. Наукова стаття. Звіт за результатами наукового дослідження. Наукова монографія. Навчальні тексти: реферат, курсова і магістерська робота.	7	1	1	1	4	Р, Т/3
Разом за змістовим модулем 1	19	2	2	3	12	7
Змістовий модуль 2. Текст як об'єкт редагування						
Тема 4. Методологічні засади літературного редагування.	10			2	8	ІРС, Р, Т/3

Тема 5. Етапи роботи редактора з текстом.	10	1		1	8	Р, Т/3
Тема 6. Композиція тексту. Пошук та усунення помилок у тексті.	14	1	1	2	10	ДБ, Р, Т/3
Разом за змістовим модулем 2	34	2	1	5	26	9
Змістовий модуль 3. Робота з мовою повідомлення						
Тема 7. Лексичні та фразеологічні засоби мови. Виразність мовлення.	11			1	10	Р, Т/3
Тема 8. Граматично-стилістичні засоби мови.	14	1	1	2	10	Р, Т/2
Тема 9. Пунктуаційно-орфографічні засоби мови.	13	1	1	2	9	Р, Т/3
Разом за змістовим модулем 3	38	2	2	5	29	8
Змістовий модуль 4. Класифікація помилок. Стилiстична правка текстiв						
Тема 10. Граматичні помилки (словотвірні, морфологічні, синтаксичні). Лексичні помилки (семантичні, асоціативні, вживання слів, не властивих українській літературній мові, контактні, не благозвучність). Стилiстичнi помилки. Змiстові помилки.	19	2	1	2	14	Р, Т/3
Тема 11. Особливості редагування наукового тексту. Види редагування: вичитка; скорочення; обробка; переробка. Вимоги до заголовка: відповідність означеній проблемі, лаконічність, однозначність, конкретність. Узгодження назви і змісту розділів з темою дослідження. Змістова насиченість і змістова коректність наукової інформації в основній частині. Збереження концептуальної ідеї дослідження. Логіка переходів від одного параграфа до наступного. Стилiстична одноманiтнiсть формулювань.	18	2	1	1	14	Р, Т/3

Дотримання принципу авторської скромності. Висновки наукової роботи: узгодженість між назвою, метою, завданнями і висновками. Типові помилки при цитуванні. Типові недоліки в оформленні наукової роботи.						
Тема 12. Лексичні помилки: змішування паронімів, мовленнєва недостатність і надмірність. Експресивно забарвлені слова в неекспресивному мовленні, недоречне використання розмовних, просторічних слів, вульгаризмів, застарілих слів і неологізмів, неправильне вживання слів з переносним значенням. Помилки у вживанні фразеологічних зворотів, синонімів, неправильне використання запозиченої лексики. Граматичні помилки: помилки словотворення; в утворенні форм іменників, прикметників, займенників, дієслів. Порушення принципу узгодження, керування, зв'язку між підметом і присудком. Помилки в побудові речень з дієприслівниковим зворотом, у реченнях з однорідними членами. Змішування прямої і непрямої мови.	16	2	1	2	11	Р, Т/5
Модульна контрольна робота	2		2			МКР/60
Разом за змістовим модулем 4	55	6	5	5	39	71
ІНДЗ						5
Всього годин/Балів	150	12	10	18	110	100

*Форма контролю: ДС – дискусія; ДБ - дебати, Т - тести, письмові роботи; ТР – тренінг; РЗ/К - розв'язування задач/кейсів; ІНДЗ/ІРС - індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента; РМГ - робота в малих групах; МКР/КР - модульна контрольна робота/контрольна робота; Р - реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз тексту тощо.

6.Завдання для самостійного опрацювання.

6.1.Завдання для самостійного вивчення

Таблиця 3

№	Тема	Кількість годин (заочна форма)
Змістовий модуль 2. Текст як об'єкт редагування.		
1	Особливості редагування наукового тексту. Види редагування: вичитка; скорочення; обробка; переробка.	4
2	Вимоги до заголовка: відповідність означеній проблемі, лаконічність, однозначність, конкретність.	4
3	Узгодження назви і змісту розділів з темою дослідження. Змістова насиченість і змістова коректність наукової інформації в основній частині. Збереження концептуальної ідеї дослідження. Логіка переходів від одного параграфу до наступного. Стилїстична одноманїтність формулювань. Дотримання принципу авторської скромності. Висновки наукової роботи: узгодженість між назвою, метою, завданнями і висновками.	4
4	Типові помилки при цитуванні. Типові недолїки в оформленні наукової роботи.	4
5	Лексичні помилки: змішування паронїмів, мовленнєва недостатність і надмірність. Експресивно забарвлені слова в неекспресивному мовленні, недоречне використання розмовних, просторїчних слів, вульгаризмів, застарїлих слів і неологїзмів, неправильне вживання слів з переносним значенням.	6
6.	Помилки у вживанні фразеологїчних зворотів, синонїмів, неправильне використання запозиченої лексики.	4
7	Граматичні помилки: помилки словотворення; в утворенні форм їменників, прикметників, займенників, дієслів.	4
8.	Порушення принципу узгодження, керування, зв'язку між підметом і присудком. Помилки в побудові речень з дієприслївниковим зворотом, у реченнях з однорїдними членами. Змішування прямої і непрямої мови.	4
9	Проблеми перекладу наукових текстів. Форми та види перекладу. Переклад термїнів галузі.	4
Змістовий модуль 3. Робота з мовою повїдомлення.		
1	Принципи та механїзми роботи з мовою наукового повїдомлення. Лексика в науковому тексті: точність слововживання, стилїстичні особливості використання. Особливості використання фразеологїзмів у тексті.	4
2	Засоби, що посилюють виразність мовлення: метафора, метонїмїя, синекдоха, їронїя, символ, алегорїя, гїпербола, лїтота, порївняння, епїтет, перифраза, їнверсія, звернення, заклик, перелїк, градація, антитеза, анафора, епїфора, паралелїзм.	4
3	Граматично-стилїстичні особливості наукового тексту. Стилїстичні властивості деяких форм їменників, прикметників, дієслова.	6
4	Особливості використання числївників та займенників. Порядок слів у реченні.	6
5	Система розділових знаків. Словники та довідники в роботї редактора.	6

1	Редакторський аналіз тексту. Визначення мети та обсягу редагування. Редакторський висновок.	6
2	Різновиди редакторської правки. Редагування-вчитка, редагування-скорочення, редагування-обробка, редагування-переробка.	4
3	Аналіз тексту на завершальній стадії редагування. Особливості роботи з перекладними текстами.	6
4	Поняття «помилка», класифікація помилок. Механізми пошуку та усунення помилок у тексті. Типові для медіатекстів помилки.	6
5	Сутність фактичних помилок.	6
6	Механізм оцінки доцільності, повноти й достовірності відображення факту в тексті.	6
7	Різновиди логічних помилок. Принципи логічного аналізу тексту.	6
8	Несуперечливість, обґрунтованість, послідовність викладу інформації. Виявлення підміни понять. Коректура. Коректурні знаки.	6
	Разом	110

6.2.Завдання для індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ)

ІНДЗ з дисципліни передбачає завдання двох типів дослідницького характеру.

Перший тип – орфографічно-пунктуаційний аналіз тексту. Текст для аналізу студент підбирає самостійно (у межах 100 - 120 слів).

Другий тип – дібрати практичні завдання до тем курсу: «Граматичні помилки: помилки словотворення; в утворенні форм іменників, прикметників, займенників, дієслів», «Помилки в побудові речень з дієприслівниковим зворотом, у реченнях з однорідними членами», «Лексичні помилки: змішування паронімів, мовленнєва недостатність і надмірність. Недоречне використання розмовних, просторічних слів, неправильне вживання слів з переносним значенням», «Різновиди логічних помилок. Принципи логічного аналізу тексту».

ІУ. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Відвідування усіх завдань є обов'язковим, окрім випадків оформлення індивідуального відвідування або пропуску занять із поважних причин (лікарняний, важливі сімейні події тощо). В окремих випадках можлива дистанційна форма навчання.

Політика щодо академічної доброчесності. Оскільки плагіат є серйозним правопорушенням, важливо обов'язково виділяти ті частини робіт, які є запозиченими в інших авторів (робити коректні посилання).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Кінцеві терміни здачі робіт та перездачі регламентуються навчальним планом, графіком навчального процесу факультету, розкладами навчальних занять та заліково-екзаменаційних сесій; скласти та перескладати іспит із дисципліни в індивідуальному порядку студент може тільки оформивши заяву на індивідуальне складання заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проходить у формі заліку. У випадку, якщо за результатами семестрового оцінювання студент набрав 60 балів і більше, він може погодитись на набрану кількість балів, коли ж кількість балів менша 60 балів або студент бажає набрати більше балів, він здає залік.

Залік із дисципліни проводиться в усно-практичній формі: студент повинен підготувати усні відповідь на два запитання та виконати одне практичне завдання із тематики курсу.

Для успішної здачі заліку студент повинен бути обізнаним у наступних питаннях:

1. Термінологічні аспекти проблеми редагування.
2. Організація і зміст процесу редагування.
3. Загальна схема редакторського аналізу та редагування.
4. Види редагування.
5. Природа літературного редагування та етапи його розвитку.
6. Становлення редагування як професійної діяльності в Україні.
7. Провідні вчені у галузі редагування.
8. Поняття про текст. Структура тексту.
9. Поняття про редакторський аналіз та оцінку тексту.
10. Аспекти зрозумілості тексту.
11. Мисленнєві прийоми, які сприяють глибокому розумінню тексту.
12. Структура редакторського аналізу за одиницями тексту.
13. Структура редакторського аналізу за метою аналітичних дій (при оцінці та поліпшенні рукопису).
14. Структура редакторського аналізу якостей тексту.
15. Основні завдання редактора при аналізі тексту.
16. Загальні умови успішності редакторського аналізу.
17. Вибір фактів, їх перевірка.
18. Оцінка функціональних якостей ілюстративних, інформаційних та конкретизувальних фактів (елементи номінації, цифри, таблиці, цитати).
19. Причини фактичної неточності та недостовірності тексту.
20. Прийоми перевірки точності і достовірності фактів (конкретизація, співвіднесення фактів, підрахунки, перебудова ряду фактів за іншим принципом, зіставлення даних із закономірністю їх зміни, осмислення термінів, прийоми уповільненого читання, перевірка джерел фактів і фактів за джерелами...).
21. Оцінювання цитат.
22. Типи побудови тексту.
23. Логічні засоби перевірки композиції.
24. Вибір композиції.
25. Методика і навички редакторського аналізу композиції.
26. Особливості редакторського аналізу додержання в тексті законів і норм логічного мислення.
27. Типові логічні помилки.
28. Логічні помилки в доведеннях та визначеннях.
29. Редагування наукових та науково-популярних видань.
30. Редагування навчальних видань.
31. Нормативність тексту. Варіантність мовної норми.
32. Поняття про мовнотилістичні засади редагування.
33. Орфографічно-пунктуаційні норми редагування.
34. Правильність, точність та логічність мовлення.

35. Зрозумілість слова і редакторський аналіз тексту.
36. Робота над стислістю, виразністю, простотою та лаконічністю тексту.
37. Робота редактора з мовними штампами. Поняття про мовне кліше.
38. Доречність, етичність і естетичність тексту.
39. Чистота та образність мовлення та робота редактора.
40. Класифікація помилок.
41. Різновиди правки текстів.
42. Стандартні коректорські знаки.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90-100	Відмінно
82-89	Дуже добре
75-81	Добре
67-74	Задовільно
60-66	Достатньо
1-59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та Інтернет-ресурси

Основна

1. Ботвина Н.В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови : навч. посібник. Київ: Арттек, 1998. 190 с.
2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічні посилання. Загальні положення та правила складання : чинний від 07.2016. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.
3. Завгородня Л. В. Основи літературного редагування та коректури : навч. посіб. Черкаси: Брама – Україна, 2010. 164 с.
4. Капелюшний А.О. Практична стилістика української мови: навч. посіб. Львів: ПАІС, 2007. 400 с.
5. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 423 с.
6. Мацько Л.І. Культура української фахової мови: навч. посіб. Київ: ВЦ "Академія", 2007. 360 с.
7. Партико З.В. Галузеве редагування в засобах масової інформації: конспект лекцій. Львів: Афіша, 2007. 102 с.
8. Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи: навч. посіб. Львів: Афіша, 2001. 416 с.
9. Різун В.В. Літературне редагування: підручник. Київ: Либідь, 1996. 240 с. 10.
10. Сізова К., Алексеєнко Н., Бутко Л. Практикум з редагування: навч. посіб. Київ: Наша культура і наука, 2007. 111 с.
11. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця: практичний посібник. Київ: Наша культура і наука, 2006. 560 с.

12.ШейкоВ.М. КушнарєнкоН.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. Київ: Знання, 2008. 310 с.

Допоміжна література:

- 14.Іванченко Р.Г. Літературне редагування. Київ: Вища школа, 1983. 368 с.
15. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: навч. посіб. / Н.П. Волкова. - К.: ВЦ «Академія», 2006. - 256 с.
16. ГригорашД. С. Теорія і практика редагування газети. Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1966. 168 с.
- 17.КапелюшнийА.О. Редагування в засобах масової інформації: навч. посіб.Львів: ПАІС, 2005. 304 с.
18. КапелюшнийА.О. Стилїстика і редагування: навч. посіб. Львів: ПАІС, 2002. 576 с.
- 19.Карпенко В.О. Основи редакторської майстерності. Теорія, методика, практика: підручник. Київ: Університет «Україна», 2007. 431 с.
20. Країнікова Т.С. Коректура: підручник. Київ: Наша культура і наука, 2005. 252 с.
- 21.Крейг Р. Інтернет-журналістика: робота журналіста і редактора у нових ЗМІ: пер. зангл. Київ: Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 324 с.
- 22.Міжнародні стилі цитування та посилення в наукових роботах: метод. реком./ О.Боженко, та ін.; редкол. В.С.Пашкова та ін. Київ : УБА, 2016. 117 с.
- 23.Михайлова О.Г. Українське наукове мовлення. Лексичні та граматичні особливості: навч. посіб. Харків, 2000. 97 с.
- 24.Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: навч. посіб.Київ: «Центрнавчальної літератури», 2006. 312 с.
- 25.Семеног О.М., Рудь О.М. Культура фахової мови: навч. посіб. Суми: РВВ СОППО, 2014. 260 с.
- 26.Сурмін Ю.П.Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація: навч.-метод. посіб. Київ: НАДУ, 2008. 184 с.

Інтернет-ресурси:

- 1.Інформаційно-довідковий портал "СловоUA". URL: <http://slovoua.com>.
- 2.Колоїз Ж. В. Науковий стиль української мови: [практикум]/ Ж.В.Колоїз. – Кривий Ріг : КДПУ, 2017. –114с URL: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/0564/1286/1>.
- 3.Лінгвістичний портал MOVA.info. URL: <http://www.mova.info>.
- 4.Мета – українська пошукова система. URL: <http://www.meta-ukraine.com>.
- 5.Наукова періодика України. URL: <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334>–
- 6.Неправильно-правильно. URL: <http://nepravylno-pravylno.wikidot.com/>.
- 7.Словник скорочень української мови. URL: <http://ukrskor.info/>.
- 8.Словник української мови. URL: <http://sum.in.ua>.
- 9.Словопедія. URL: <http://slovopedia.org.ua/>.
10. Словотвір. URL: <http://www.slovotvir.org.ua/>.
11. Сурмін Ю. П.Наукові тексти: специфіка, підготівкатапрезентація :навч.-

метод. посіб. - К. : НАДУ, 2008. - 184 с. URL:

http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Navch_Posybniky/c0815324-6801-436a-9214-67c1bb53edb7.pdf.

12. Український мовно-інформаційний фонд НАН України. URL:
<http://lcorp.ulif.org.ua/LSlist/>.

13. Український правопис. URL:
http://slovo.ucoz.ua/index/pravopis_skladnikh_sliv/0-68.

14. Уроки державної мови. URL: <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>.